

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 155/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Mgr. Jakubom Malým, advokátom, Cukrová 14, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 209/2017-263 zo 16. októbra 2018 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 56/2019 z 30. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. novembra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 209/2017-263 zo 16. októbra 2018 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 56/2019 z 30. júla 2020. Sťažovatelia navrhujú napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania. Súčasne sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len „hlavné mesto“) návrhom doručeným Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) žiadalo o povolenie obnovy konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 3/2008 (ďalej len „pôvodné súdne konanie“), ktorý odôvodnilo tým, že na základe opätovného majetkovoprávneho šetrenia získalo 26. novembra 2013 listiny preukazujúce jeho vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam, ktoré sú spôsobilé privodiť preňho priaznivejšie

rozhodnutie vo veci. Tieto listiny existovali v čase pôvodného súdneho konania, avšak nemohli byť použité bez zavinenia hlavného mesta, ktoré vystupovalo v procesnom postavení žalovaného v 1. rade.

3. Okresný súd rozhodol o návrhu prvýkrát uznesením č. k. 58 C 44/2014 z 18. septembra 2015 tak, že obnovu konania zamietol. Na základe odvolania hlavného mesta krajský súd uznesením č. k. 8 Co 697/2015 z 31. mája 2016 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že nepostupoval správne, pokiaľ nenariadil na účely prejednávania návrhu pojednávanie. Po vrátení veci okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 58 C 44/2014 z 1. februára 2017 tak, že návrh na obnovu konania opätovne zamietol.

4. Krajský súd na základe odvolania hlavného mesta na pojednávaní konanom 16. októbra 2018 rozhodol v poradí druhým rozsudkom č. k. 5 Co 209/2017-263 tak, že mení rozsudok okresného súdu č. k. 58 C 44/2014 z 1. februára 2017 a obnovu pôvodného súdneho konania povoľuje.

5. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, v ktorom namietali zmätočnosť rozsudku krajského súdu, ktorú odôvodňovali jeho nepreskúmateľnosťou, nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením, nedostatočne zisteným skutkovým stavom, nedostatočne vykonaným dokazovaním a nesprávnym hodnotením dôkazov. Ďalším dôvodom zmätočnosti predmetného rozhodnutia boli prekvapivé závery krajského súdu, ktoré neboli predmetom dokazovania a nie sú relevantné pre rozhodnutie o prípustnosti obnovy konania.

6. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov zamietol rozsudkom č. k. 5 Cdo 56/2019 z 30. júla 2020.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Proti napadnutým rozhodnutiam o povolení obnovy pôvodného konania podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť.

8. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovatelia namietajú, že

- a. tento neobsahuje všetky náležitosti podľa § 393 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože v ňom neboli uvedené skutkové tvrdenia a právne argumenty uvedené sťažovateľmi v ich vyjadrení k vyjadreniu hlavného mesta, hoci obsahovalo podstatnú argumentáciu,
- b. z neho nemožno logickým a jednoznačným spôsobom odvodiť, ktoré dôkazy krajský súd vykonal a ako ich vyhodnotil,
- c. jeho odôvodnenie je značne nepresvedčivé a arbitrárne, pretože nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky v súvislosti s predmetom konania,
- d. odvolací súd neodôvodnil svoj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe súdnych autorít, hoci na ňu sťažovatelia poukazovali,
- e. odvolací súd bez logického vysvetlenia konštatoval, že nemožno dospieť k záveru, že hlavné mesto ako žalovaný v 1. rade porušilo svoje procesné povinnosti, bolo pasívne v pôvodnom konaní a listiny mohlo predložiť v pôvodnom konaní,

pretože ešte pred jeho začatím oslovilo tri rôzne archívy, ktoré uviedli, že konfiškačné listiny, zmluvy ani vyvlastňovacie rozhodnutia sa u nich nenachádzajú,

- f. krajský súd sa nezaoberal ani zjavne protirečivými tvrdeniami hlavného mesta týkajúcimi sa majetkového preverovania vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam,
- g. krajský súd reálne nevykonal žiadne dôkazy a vykonanie dôkazov nekonštatoval ani v odôvodnení svojho rozhodnutia, napriek tomu uviedol odlišné skutkové závery oproti súdu prvej inštancie.

9. Vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu sťažovatelia namietali, že

- a. neobsahuje všetky náležitosti v zmysle § 393 ods. 2 CSP, pretože z jeho odôvodnenia nemožno jednoznačne odvodiť, ako posúdil podstatné skutkové a právne argumenty strán konania ani ako vec právne posúdil,
- b. najvyšší súd len poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax, avšak svoje tvrdenie o riadnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu bližšie nevysvetlil, len uviedol, že dovoláciu námietku sťažovateľov považuje za neodôvodnenú a účelovú,
- c. je arbitrárny a nepreskúmateľný, pretože nedáva odpovede na právne ani skutkové otázky, ktoré boli predmetom konania,
- d. najvyšší súd sa nevysporiadal s tým, že odvolací súd reálne žiadne dôkazy nevykonal, no dospel k odlišným skutkovým záverom oproti súdu prvej inštancie,
- e. odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu obsahuje vnútorné rozpory, čo tiež zakladá jeho zmätočnosť.

10. Svoj návrh na odloženie vykonateľnosti rozsudku krajského súdu (v odôvodnení ústavnej sťažnosti požadujú odklad právoplatnosti, pozn.) sťažovatelia odôvodňujú tým, že v dôsledku nadobudnutia jeho právoplatnosti (10. decembra 2018) by sa malo pokračovať v pôvodnom súdnom konaní, čím by mohlo pred rozhodnutím ústavného súdu dôjsť k rozhodnutiu súdov, ktoré bude v rozpore so závermi ústavného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia, na základe ktorých bola povolená obnova pôvodného súdneho konania, v ktorom sa sťažovatelia úspešne domáhali vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie nehnuteľností ( ) hlavným mestom ako žalovaným v 1. rade.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

12. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv sťažovateľov rozsudkom krajského súdu, ústavný súd uvádza, že ich preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany

základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

13. Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktoré sťažovatelia využili, a ich námietky preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací, keď po meritórnom prieskume uplatnených dovolacích dôvodov dovolanie sťažovateľov zamietol.

14. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom najvyššieho súdu:

15. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým rozhodnutím rozhodol tak, že v súlade s § 448 CSP ako nedôvodné zamietol dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že bola povolená obnova pôvodného súdneho konania. Sťažovatelia v podanom dovolaní uplatnili dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bolo posúdiť, či najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie o argumentoch uvedených v dovolacích námietkach sťažovateľov týkajúcich sa namietaného nesprávneho postupu krajského súdu a jeho rozhodnutia, ktoré je podľa názoru sťažovateľov nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné, teda arbitrárne.

17. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými či právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01).

18. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemusí a ani nemá odpovedať na každú námietku alebo argument sťažovateľa, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom prostriedku preskúmavalo (napr. IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013, IV. ÚS 124/2011, II. ÚS 127/07). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamena, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

19. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994, § 29; Hiro Balani proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994; Georgiadis proti Grécku, rozhodnutie z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 2. 1998).

20. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

21. Ústavný súd podotýka, že základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte (čl. 1 ods. 1 ústavy) narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Žaloba o obnovu konania ako mimoriadny opravný prostriedok v civilnom sporovom konaní spôsobilý vyvolať zmenu alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia predstavuje zákonom povolenú odchýlku od zásadnej požiadavky, ktorou je záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatných rozhodnutí. Žaloba o obnovu konania nie je generálne použiteľná a obnovu konania možno povoliť len vo výnimočných prípadoch.

22. Účelom zakotvenia žaloby o obnovu konania do systému mimoriadnych opravných prostriedkov je umožniť strane sporu nové konanie s novým rozhodnutím vo veci, v ktorej sa konanie už skončilo právoplatným rozhodnutím. Právoplatný rozsudok môže strana sporu napadnúť žalobou o obnovu konania z taxatívne uvedených dôvodov. Jedným z nich sú skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy týkajúce sa strán a predmetu pôvodného konania, ktoré ten, kto podal žalobu o obnovu konania, bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, ak môžu prívodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci [§ 397 písm. a) CSP]. Citované ustanovenie upravuje procesný prostriedok, pomocou ktorého možno dosiahnuť nápravu rozhodnutia, ktorého nesprávnosť má pôvod v tom, že v pôvodnom konaní nemohol byť riadne zistený skutkový podklad napadnutého rozhodnutia. Žaloba o obnovu konania ako mimoriadny opravný prostriedok je podmienená tým, že ten, kto navrhuje obnovu konania, nemal žiadny podiel na tom, že v pôvodnom konaní sa nemohli použiť skutočnosti, rozhodnutia, dôkazy, prípadne, že sa dôkazy nemohli vykonať. Táto podmienka nie je splnená, ak určitá skutočnosť, rozhodnutie alebo dôkaz existovali už v pôvodnom konaní a ten, kto navrhuje obnovu konania, o ich existencii vedel a mal aj dostatok podkladov potrebných na ich označenie, avšak v pôvodnom konaní nimi nenavrhol vykonať dokazovanie.

23. Vychádzajúc predovšetkým z posúdenia veci, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom rozhodnutí námietkami sťažovateľov vznesenými v dovolaní proti rozsudku krajského súdu dostatočne zaoberal, teda ústavne akceptovateľným spôsobom sa vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov týkajúcou sa nedostatočne zisteného skutkového stavu, nedostatočne vykonaného dokazovania, ako aj nesprávneho hodnotenia dôkazov krajským súdom poukázaním

na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá (obsahovo vyjadrené) nedostatočne zistené skutkové okolnosti, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, ako aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov spravidla (okrem excesívnych momentov) nepovažuje za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorý ako jediný dovolací dôvod sťažovatelia uplatnili.

24. Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietanú nedostatočnú odôvodnenosť rozsudku krajského súdu, najvyšší súd sa s touto námietkou nestotožnil, odvolávajúc sa na obsah spisu vedeného v danej právnej veci a náležitosti preskúmaného rozhodnutia, ktoré považoval za naplnené, konštatujúc, že rozsudok krajského súdu je náležite odôvodnený vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti žaloby o obnovu konania podanej žalovaným v 1. rade pre existenciu dôvodu obnovy konania v zmysle § 397 písm. a) CSP, na ktorý krajský súd poskytol sťažovateľom obsahovo i právne korektnú odpoveď. Ako z predloženého rozsudku krajského súdu vyplýva, krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia (body 13 až 16, na ktoré najvyšší súd poukázal) vyhodnotil splnenie podmienok pre povolenie obnovy konania, keď poukázal na postup žalovaného v 1. rade, ktorý pred začatím pôvodného súdneho konania zisťoval listiny o prevode alebo prechode vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam v troch archívoch, avšak s negatívnym výsledkom, nebol teda pasívny a dôkaz (rozhodnutie finančného odboru Mestského národného výboru v Bratislave č. Fin – 1745/6-maj z 31. marca 1961 o vyvlastnení sporných pozemkov dostupný žalovanému v 1. rade až 26. novembra 2013), ktorým doložil naplnenie podmienok obnovy konania nemohol predložiť v pôvodnom súdnom konaní, hoci tento dôkaz je s ohľadom na následok (prechod majetku na štát) spôsobilý privodiť preňho priaznivejšie rozhodnutie v spore, v ktorom si sťažovatelia úspešne uplatnili náhradu za užívanie sporných pozemkov.

25. Závery vyslovené najvyšším súdom v napadnutom rozhodnutí majú podľa ústavného súdu racionálny základ, sú zrozumiteľné, a to bez nutnosti bližšieho posúdenia prípustnosti obnovy konania v dotknutej veci ústavným súdom. Najvyšší súd vykonal vecný prieskum odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu zameraný na jeho kvalitu, v rámci ktorého jeho arbitrárnosť v dôsledku namietanej nepreskúmateľnosti a neodôvodnenosti nevidel.

26. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

27. Samotná skutočnosť, že sťažovatelia sa nestotožňujú so závermi najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o ich zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok najvyššieho súdu takéto prvky nevykazuje, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval. Jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy,

ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

28. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie vecí na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania, návrh na odloženie vykonateľnosti rozhodnutia krajského súdu), ktoré stratili opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2021

Libor DUEA
predseda senátu